

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.277/2022/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. G. Z. jogtanácsos által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. Kovács Loránd ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben sajtóhelyreigazítás iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 25.P.20.544/2022/6. számú ítélete ellen az alperes 7. sorszámu fellebbezése folytán meghozta a következó

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a M. H. Zrt. (cím) részére 38 100 (harmincnyolcezer-egyszáz) forint első- és másodfokú perkölséget.

Megállapítja, hogy 36 000 (harminchatezer) forint le nem rótt kereseti illetéket és 48 000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az alperes az általa szerkesztett www.bo...hu hírportálon 2022. március 22. napján „Feltárnák M. M. ingatlanvásárlásának részleteit” címmel cikket tett közzé, amelyben a m.-i közgyűlés egyik önkormányzati képviselője által aznap megtartott sajtótájékoztatóról tudósított. Ennek keretében beszámolt arról, hogy a képviselő szerint: „Pofátlan DK-s ingatlanmutyi rajzolódik ki M.-on, V. P. polgármester aktív részvételével.” (...) „V. P., M. polgármestere – a veszélyhelyzet ideje alatt, a közgyűlés jogkörében, de ahelyett egyedül eljárva – jóváhagyta a Sz. u.-i, 177 m²-es ingatlan értékesítését, 28 400 000 Ft-os vételáron.” (...) „V. P., tehát a közgyűlés tudta nélkül értékesített egy nagyértékű belvárosi ingatlant, az erről szóló dokumentumot is ő írta alá.” (...) „Feltűnő és érthetetlen a jóval a panellakások értéke alatt maradó vételár.” A cikk befejező része – külön alcímben, kivastagítva és kétszeres betűmérettel – tartalmazta azt is, hogy: „Nem válaszoltak. Az ügygel kapcsolatos kérdéseinket elküldtük a V.-nak, de nem tartották fontosnak olvasóinkat tájékoztatni álláspontjukról.”

[2] A cikkben említett ingatlan a M., Sz. I. u. 2. A. épület II/1. szám alatti 177 m² alapterületű lakás, amelyet valóban 28 400 000 Ft vételár ellenében vásárolt meg a tudósításban írt személy. A vételár egy 2021. március 24-én készült előzetes tartószerkezeti és statikai szakvéleményen, valamint egy 2021. április 28-án kelt ingatlan értékebecslésen alapult, amelyek az épület állapotát gyengének, az ingatlan belső esztétikai állapotát

közepesnek minősítették, mert az épület tetőszerkezeténél folyamatos a beázás, a lakás megközelítését biztosító függőfolyosó pedig leromlott műszaki állapotú.

[3] Az alperes újságírója a cikk megjelenése előtti napon 13:59-kor emailben megkereste a felperest a tudósítás témájával kapcsolatban, amely még aznap azt válaszolta, hogy a megkeresést közérdekű adatigénylési kérelemnek tekinti, és arra 15 napon belül fog válaszolni.

[4] A cikk megjelenése után: 2021. április 21-én a felperes tértivevényes levélben helyreigazító közlemény közzétételére hívta fel az alperest, amely e kérelmet 2022. április 22. napján átvette, az abban foglaltaknak azonban nem tett eleget.

[5] A felperes a 2022. május 10. napján előterjesztett keresetében arra kérte a bíróságot, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12.§-a alapján kötelezze az alperest az alábbi helyreigazító közlemény közzétételére: „A 2022. március 26. napján megjelent „Feltárnák M. M. ingatlanvásárlásának részleteit” címmel megjelent írásban valótlanul feltételeztük, hogy az ingatlant értékesítő felperes neve indokolatlanul a piaci ár alatt, alacsony áron értékesítette a Sz. u.-i 177 m² alapterületű ingatlant. A leírtakkal szemben a tényleges helyzet az, hogy az ingatlan vételárát független értékesítő határozta meg, melynek során kellő súllyal vette figyelembe, hogy az ingatlan rendkívül leromlott, kifejezetten balesetveszélyes állapotú, és vevőjének jelentős felújítási, javítási költségekkel kell számolnia. Valótlanul állítottuk továbbá azt, hogy a V. nem válaszolt, ezzel szemben írásban részletes és pontos választ kaptunk kérdéseinkre.” Kérte továbbá a kiadó: a M. H. Zrt. kötelezését a perköltsége megfizetésére. Sérelmezte, hogy a cikk fel sem vetette annak lehetőségét, hogy a ténylegesen alacsony vételárnak a leromlott műszaki állapot a magyarázata, ehelyett forráskritika nélkül közzétette a sajtótájékoztatón elhangzott valótlan feltételezéseket, ezzel pedig igyekezett rossz színben feltüntetni a lakáseladás tényét. Nem ismertetette azt sem, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt a m.-i közgyűlés egyáltalán nem ülésezett, és a testület helyett minden, a jogszabályokban engedélyezett döntést a polgármester hozott meg. Ezen tény ismertetésének elmulasztása olyan benyomást keltett, mintha a polgármester valamely jogszerűtlen vagy legalábbis megkérdőjelezhető döntést hozott volna saját hatáskörben, a közgyűlés megkerülésével. Érvelése szerint valótlan tényállítás volt az is, hogy nem válaszolt az alperes előzetes megkeresésére, hiszen arra – a közérdekű adatigénylésre irányadó szabályok szerint – utóbb részletes írásbeli választ adott, a válaszadási szándékát pedig már a megkeresés napján közölte az alperessel.

[6] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a cikk nem tényállítást, hanem a közszereplő felperes tevékenységét érintő véleménynyilvánítást tartalmazott, amely nem lehet sajtóhelyreigazítás tárgya. A cikk megjelenése előtt megkereste a felperest nyilatkozattétel céljából, az pedig nem volt elvárható tőle, hogy online hírportálként a felperes válaszára 24 óránál többet várjon.

[7] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest a keresetben foglalt helyreigazító közlemény közzétételére, a M. H. Zrt-t pedig a felperes részére 30 000 Ft perköltség, az állam részére pedig 36 000 Ft le nem rótt kereseti illeték megfizetésére.

[8] A határozatának indoklásában idézte az Smtv. 12. §-át, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. §-át és 496. §-át, az Alkotmánybíróság 7/2014. (III.07.) és 13/2014. (IV.18.) számú határozatait, valamint a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 12. számú állásfoglalását, amelyek alapján megállapította, hogy a felperes által sérelmezett közlések tényállítások. Ezért tényállítás és nem véleménynyilvánítás az, hogy a polgármester aktív részvételével DK-s ingatlanmutyi rajzolódik ki, ugyanígy minősül az, hogy feltűnő és érthetetlen a jóval a panellakások értéke alatt maradó vételár, továbbá az is, hogy a polgármester a közgyűlés tudta nélkül értékesített egy nagyértékű belvárosi ingatlant. Bár a cikk egy önkormányzati képviselő sajtótájékoztatójáról tudósított, a hiteles tájékoztatáshoz az alperesnek kötelessége lett volna a felperes számára még az írás megjelenését megelőzően lehetőséget biztosítani a cáfolatra, azonban a kérdések megválaszolására adott 24 órás időtartam ehhez nem volt elegendő. Ezért az alperes nem tett eleget a sajtóval szemben támasztott hiteles és pontos tájékoztatási kötelezettségének, ez pedig a helyreigazítási igényt megalapozottá tette. Erre figyelemmel kötelezte az alperest a felperes által kért helyreigazító közlemény közzétételére.

[9] Az alperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a keresetet utasítsa el. Érvelése szerint a sérelmezett közlések nem tényállítások, hanem olyan megfelelő ténybeli alappal rendelkező értékítéletek, amelyek nem lehetnek helyreigazítás tárgyai. Mindez különösen igaz annak tükrében, hogy a cikk egy olyan sajtótájékoztatóról tudósított, amelyet egy politikus a választási kampány alatt tartott meg, a kampány során pedig éles politikai vita zajlott az egymással versengő politikai erők között. Téves álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor elégtelennek minősítette a felperes részére biztosított 24 órás válaszadási időt, egy online hírportáltól ugyanis – a jelenlegi hírfogyasztási szokások között – nem várható el, hogy tovább várjon egy közéleti szereplő reakciójára. Az pedig, hogy a felperes önhatalmúlag közérdekű adatigénylésnek minősítette a neki megküldött kérdéseket, szintén azt támasztotta alá, hogy nem tartja fontosnak az olvasókkal közölni a saját álláspontját. A helyreigazítás nem terjedhet ki a felperes által valósnak állított, de valójában bizonyítatlan tények közlésére, mert annak tárgya kizárólag annak tisztázására korlátozódik, hogy mik voltak a valótlan állítások.

[10] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, egyetértett annak indokaival.

[11] Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései). Ezért csupán abban foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezésben foglalt okokból jogszerűtlenül kötelezte-e az alperest helyreigazítás közzétételére. Ennek eredményeként a fellebbezést alaposnak találta.

[12] Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges tényállást helyesen állapította meg, azonban abból tévesen következtetett arra, hogy az alperes helyreigazítási kötelezettsége fennáll.

[13] Először is: annak eldöntése során, hogy a felperes keresete alapos-e, abban kellett állást foglalni, hogy pontosan melyek azok a tényállítások, amelyek miatt a felperes helyreigazítást követel. E körben a felperes nem terjeszkedhetett túl a sajtószerző előtti kötelező előzetes eljárás során általa előterjesztett helyreigazítási kérelmen, azaz nem követelhetett helyreigazítást olyan tényállítások miatt, amelyeket az előzetes eljárás során nem kért helyreigazítani. Mindezt a felperes nem is tette meg, mert a keresetében ugyanannak a helyreigazító közleménynek a közzétételét kérte, amelyet az előzetes eljárás során követelt. Ez a közlemény azonban csupán két közlés helyreigazítás irányult: az egyik az volt, hogy az ingatlan vételára indokolatlanul a piaci ár alatt maradt, a másik pedig az, hogy a felperes nem válaszolt az alperes cikket megelőző megkeresésére. A cikk azon részével kapcsolatban tehát, amely szerint a polgármester a közgyűlés tudta nélkül döntött az ingatlan értékesítéséről, a felperes sem az előzetes eljárás, sem pedig a per tárgyát képező közleményben nem kért helyreigazítást. Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ezen kijelentésre vonatkozó megállapításait mellőzte, és a továbbiakban csupán azt vizsgálta, hogy az előzetes eljárás és a per tárgyát képező közlemény szerint helyreigazítani kért két kijelentés tekintetében alapos-e a felperes keresete.

[14] Ennek során abból indult ki, hogy az Smtv. 12. §-ának (1) bekezdése szerint ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítása valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, és ehhez képest melyek a való tények. E jogszabályi rendelkezés alapján egyértelmű, hogy véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet sajtóhelyreigazítás alapja (PK 12. számú kollégiumi állásfoglalás III. pontja), továbbá értelemszerű az is, hogy valós tényállítás helyreigazítására nincs lehetőség.

[15] Mivel e körben a felek között vita volt, a per során állást kellett foglalni abban a kérdésben, hogy a sérelmezett kijelentések tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősülnek-e. Ennek eldöntése érdekében fel kellett tárni a közlések valós tartalmát, amelynek során a PK 12. számú kollégiumi állásfoglalás szerint a kijelentéseket a maguk egészében kellett megvizsgálni, az abban foglalt kifejezéseket pedig nem a formális megjelenésük, hanem a valóságos tartalmuk szerint, a szavak általánosan elfogadott jelentését alapul véve kellett figyelembe venni.

[16] E vizsgálat alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a sérelmezett közlések a felperes közvagyonnal való gazdálkodására vonatkoztak. Mindez vitán felül közügyet érintett, hiszen – ahogy azt az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III.7.) AB határozat indokolásának 48. pontjában kifejtette – a köztisztviselőket betöltőkre vonatkozó beszéd a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme, a közügyek megvitatásának ugyanis lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. Erre tekintettel a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalom alá került, hiszen a közügyek megvitatásának lehetőségét széles körben biztosítani kell, ez ugyanis a közhatalom és a közhatalmat gyakorlók ellenőrzésének, ellenőrizhetőségének egyik legfőbb garanciája, amely egy plurális alapokra épülő társadalom demokratikus és nyílt működéséhez nélkülözhetetlen követelmény [13/2014. (IV.18.) AB határozat indokolásának 39. pontja].

[17] Helyesen utalt az alperes arra is, hogy a közlések valós tartalmának megállapítása során figyelemmel kellett lenni azok körülményeire, kontextusára, apropójára is [13/2014. (IV.18.) AB határozat indokolásának 39. pontja]. Ezért mérlegelési körbe kellett vonni azt, hogy ebben az időszakban választási kampány folyt, amelyben a cikkben említett politikai párt és a cikk tárgyát képező sajtótájékoztatót tartó politikus pártja egymás ellenfeleként vettek részt. Márpedig – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – a választási kampány olyan szituáció, amelynek során a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek, és ahol leginkább helye van a politikai programokról és a jelöltek alkalmasságáról vallott vélemények akár túlzó, felfokozott megfogalmazásának, tekintettel arra is, hogy ezen időszak alatt a cáfolat vagy ellenvélemény kifejtésének is jelentős tere nyílik [31/2014. (X. 9.) AB határozat indokolásának 30. pontja, 5/2015. (II. 25.) AB határozat indokolásának 28. pontja, 9/2015. (IV. 23.) AB határozat indokolásának 35. és 43. pontjai].

[18] Mindebből az Alkotmánybíróság azt a következtetést vonta le, hogy nem pusztán a bizonyíthatósági teszt automatikus alkalmazásával kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy a választási kampány során elhangzott közlések tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősülnek-e, hanem figyelembe kell venni azt is, hogy e megnyilatkozásoknak a közügyek vitája, kiváltképp a kampány sajátosságaira tekintettel észszerűen tulajdonítható-e olyan jelentés, amely szerint a közléseket a választók az érintett múlt- vagy jövőbeli politikájára vagy alkalmasságára vonatkozó politikai véleményként (nem pedig szó szerint) értelmezik [3017/2018. (IV.09.) AB határozat indokolásának 29. pontja, 3240/2019. (X.17.) AB határozat indokolásának 30. pontja]. Ezt a gyakorlatot követi a Kúria is (pl.: Pfv.IV.20.813/2020/5.).

[19] Ezen jogelvek alapján az ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy a kereset tárgyát képező első közlés, amely szerint az ingatlan vételára indokolatlanul a piaci ár alatt maradt, nem tényállítás, hanem véleménynyilvánítás volt. Ami ugyanis a cikkben tényként szerepelt, az az ingatlan vételára, amely – a tudósítással egyezően – vitán felül 28 400 000 Ft volt, így e tényállítás nem valótlan. Az ugyanakkor, hogy egy közvagyon értékesítéséért kapott vételárat ki miként minősíti, már nem tényállításnak, hanem véleménynyilvánításnak minősül. Márpedig ebben a közérdeklődésre számot tartó kérdésben bárki szabadon véleményt nyilváníthat, vagyis elmondhatja, hogy álláspontja szerint a vételár megfelel-e a piaci viszonyoknak vagy nem, túlságosan magas-e vagy épp ellenkezőleg: túlzottan alacsony-e. E körben a politikai vita bírói eszközökkel való korlátozása – különösen egy választási kampány idején – nem indokolt.

[20] Ezért az a közlés, amelyben a cikk írója a vételárat – a sajtótájékoztatót tartó politikus nyilatkozatának megfelelően – indokolatlanul alacsonynak, az ügyletet pedig emiatt „pofátlan ingatlanmutyinak” minősítette, nem tényállítás, hanem véleménynyilvánítás volt, amely a felperes közvagyonnal való gazdálkodásához és a választási kampányhoz kapcsolódó széleskörű politikai vita részét képezte. Mivel pedig egy politikai vitában kifejtett vélemény – akár helyálló, akár helytelen – nem lehet sajtóhelyreigazítás alapja (PK 12. számú állásfoglalás III. pontja), a felperes alap nélkül követelte, hogy az alperes az Smtv. 12. §-ának (1) bekezdése alapján e közléssel kapcsolatban tegyen közzé helyreigazító közleményt. Ahhoz ugyanis, hogy megcáfolja az alperes által közölt politikai véleményt, a közszereplő felperesnek hatékony kommunikációs eszközök álltak a rendelkezésére [7/2014. (III.07.) AB határozat indokolásának 57. és 61. pontjai, 31/2014. (X. 9.) AB határozat indokolásának 30. pontja, 5/2015. (II. 25.) AB határozat indokolásának 28. pontja, 9/2015. (IV. 23.) AB

határozat indokolásának 35. és 43. pontjai]. Ezek segítségével a politikai vitában kialakult ellenvéleményét – a közügyekkel kapcsolatos sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság szükségtelen és aránytalan bírói korlátozása nélkül – maga is szabadon kifejezésre juttathatta.

[21] A kereset tárgyát képező második közlés ugyanakkor, amely szerint a felperes nem válaszolt a cikket megelőző megkeresésre, nem véleménynyilvánítás, hanem konkrét tényállítás volt, amely megfelelt a valóságnak. Nem vitás ugyanis, hogy az alperes újságírója a cikk megjelenését megelőző napon valóban megkereste a felperest a tudósítással kapcsolatos álláspontjának közlése céljából, amelyre 24 órán belül nem kapott választ. A szavak általánosan elfogadott jelentése szerint „válasznak” csak a feltett kérdésekre adott érdemi nyilatkozat minősíthető, márpedig a tudósításban foglalt témával kapcsolatban a felperes a cikk megjelenéséig valóban nem tett érdemi nyilatkozatot az alperes részére, azaz nem közölte vele a vételár megfelelőségére vonatkozó érveit és álláspontját. Azt, hogy a cikk maga is ebben az értelemben használta a „válasz” kifejezést, megerősíti a tudósítás utolsó mondata, amelyben a cikk írója kifejezetten a felperes álláspontjának ismertetését hiányolta. Az tehát, hogy a felperes a cikk megjelenése előtt arról tájékoztatta az alperest, hogy a közérdekű adatigénylésre vonatkozó szabályok szerint fogja elbírálni a megkeresését, nem minősül „válasznak”, így nem teszi valótlanná a cikk azon tényállítását, hogy a felperes a megkeresésre nem válaszolt.

[22] Azon kérdés eldöntése során pedig, hogy a válaszadásra nyitva álló 24 órás időtartam megfelelő volt-e, az ítéltábla abból indult ki, hogy a cikk írója – a tudósítás tartalma szerint – nemcsak a felperest, hanem az ingatlan vevőjét is megkereste az írás megjelenését megelőzően az álláspontjának közlése céljából, amellyel a vevő élt is, ennek megfelelően a cikk ismerteti is az általa előadott érveket. Márpedig ha egy professzionális kommunikációs szakember nélkül eljáró természetes személy a neki biztosított 24 órás határidőn belül élni tudott az érdemi nyilatkozattétel lehetőségével, akkor ugyanezt – a sajtóval való kommunikációért felelős alkalmazottakat foglalkoztató közéleti szereplőként – a felperes is megtehetette volna, így az álláspontjának közlésére az adott helyzetben ő is érdemi lehetőséget kapott. Az a körülmény, hogy azért nem válaszolt 24 órán belül a megkeresésre, mert azt közérdekű adatigénylésnek minősítette, nem érinti azt a tényt, hogy az álláspontjának kifejtésére valós lehetősége volt, így ez sem teszi valótlanná a cikk azon tényállítását, hogy a felperes a megkeresésre nem válaszolt. Mivel pedig valós tényállítás helyreigazítását nem lehet kérni, a felperes keresete ebben a körben is alaptalannak bizonyult.

[23] A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[24] Az alperes mindkét fokon pernyertes lett, ezért az ítéltábla kötelezte a felperest arra, hogy fizesse meg a hírportál kiadójának az alperes által felszámított első- és másodfokú jogi képviselői munkadíjat (Pp. 83. §-ának (1) bekezdése), amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdései, valamint 4/A. §-a alapján mindösszesen 30 000 Ft + áfa, azaz 38 100 Ft-ban határozta meg, ez állt ugyanis arányban az alperes jogi képviselője által kifejtett tevékenységgel. A le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket a pervesztes, de személyes illetékmentes felperes helyett az állam viseli (Pp. 102. §-ának (6) bekezdése).

Debrecen, 2022. július 14.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró